

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/320/2021
Identifikačné číslo spisu:	8819200054
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8819200054.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. E., narodenej XX. V. XXXX, Ž. X, proti žalovanému 365.bank, a.s., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, zast. SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a neplatnosti zmluvy, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4Csp/2/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 16. februára 2021 sp. zn. 13CoCsp/49/2020, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 16. februára 2021, sp. zn. 13CoCsp/49/2020 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 28.októbra 2019, č. k. 4Csp/2/2019-125 prvým výrokom (I.) určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20. októbra 2017 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná; druhým výrokom (II.) v prevyšujúcej časti žalobu žalobkyne zamietol; tretím výrokom (III.) ponechal v platnosti neodkladné opatrenie nariadené tunajším súdom v prejednávanej veci uznesením č.k. 4Csp/2/2019-17 z 09. januára 2019; štvrtým výrokom (IV.) žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania.

1.1. Okresný súd spor právne posúdil podľa ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 37, § 39, § 41, § 52 ods. 1, § 52 ods. 4, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1, 2, § 551 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa § 1 ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“).

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere číslo XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom zo dňa 20. októbra 2017 (ďalej aj „zmluva o úvere“) bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 14.400,- eur. Žalobkyňa mala úver splatiť 96 mesačnými splátkami v sume 217,45 eur, pričom celková čiastka na

zaplatenie predstavuje 20.874,29 eur. Ročná úroková sadzba úveru predstavuje 7,50 % a RPMN je uvedené vo výške 10,30 %. V rovnaký deň bola medzi žalobkyňou a žalovaným podpísaná dohoda o zrážkach zo mzdy, z ktorej je zrejmé, že sa ňou zabezpečuje pohľadávka žalovaného voči žalobkyni vzniknutá zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, najmä nárok banky na vrátenie poskytnutého úveru vo výške 14.400,- eur, na zaplatenie úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a nákladov spojených s uplatnením týchto nárokov. Na základe dohody mal žalovaný právo na výplatu zrážok zo mzdy v mesačnej periodicite vo výške mesačnej splátky v sume 217,45 eur. Ako je zrejmé zo žiadosti o realizáciu dohody o zrážkach zo mzdy z 27. júla 2018, ktorú adresoval žalovaný zamestnávateľovi žalobkyne, žalovaný požadoval vykonávanie zrážok zo mzdy vo výške 200,17 eur mesačne.

1.3. V danom prípade súd nezistil nedostatky zmluvy o úvere podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, ktorých dôsledkom by bola bezúročnosť, resp. bezpoplatkovosť predmetného úveru. Súd považoval za problematické dve ustanovenia zmluvy o úvere z 20. októbra 2017, a to bod 4.6 zmluvy, ktorý umožňuje inkasovať žalovanému úrok z úveru po splatnosti dlhu popri úrokoch z omeškania, ako aj bod 6.4 zmluvy, ktorý umožňuje započítavať žalovanému platby žalobkyne najskôr na poplatky, úroky a až následne na istinu. Uvedené dojednania súd vyhodnotil ako neprijateľné a zároveň za priechiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Pokiaľ ide o bod 4.2 a 4.5 zmluvy, ktoré takisto žalobkyňa namietala, je možné žalobkyni prisvedčiť, že aj uvedené ustanovenia formulárovej zmluvy sa javia pri uvedenej formulácii ako neprijateľné. Započítanie pohľadávok zo zmluvy na akýkoľvek vklad, účet vedený bankou, javí sa ako neprimerane široké oprávnenie veriteľa. Je však potrebné tiež uviesť, že sa jedná o určitú formu zabezpečenia pohľadávky zo zmluvy o úvere a práve pri preskúmvaní platnosti zabezpečovacieho inštitútu akým je dohoda o zrážkach zo mzdy, javia sa tieto ustanovenia ako menej významné. Aj tieto ustanovenia by však boli samé o sebe spôsobilé umožniť žalovanému vymôcť od žalobkyne plnenia, na ktoré nemá nárok. A to už samotným započítaním pohľadávok, bez existencie rozhodnutia súdu. Aj tieto ustanovenia tak možno považovať za neprijateľné pri existencii vyššie uvedených ustanovení bodu 4.6 a 6.4 zmluvy.

1.4. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok úijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi získať plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, plnenia, na ktoré veriteľ nárok nemá, a to bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru súd poukázal na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C 30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Posudzovaná dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 20. októbra 2017 uzavretá so žalobkyňou síce má svoj základ v znení zákona, no v predmetnom prípade hrozilo riziko, že na základe realizácie dohody o zrážkach zo mzdy by došlo k vymoženiu plnení zo zmluvy o úvere, na ktoré veriteľ nemá nárok. Už aj samotná možnosť vymôcť takéto plnenia je dostatočným dôvodom pre určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré uvedené umožňujú. Argument, že žalobkyňa nemusela súhlasiť s dojednaním dohody o zrážkach zo mzdy, je neudržateľný. Povinnosťou dodávateľa je pri formulárovej agende dosiahnuť stav, že formuláre budú bez ohrožujúcich klauzúl. To veriteľ nespĺnil (body 4.6. a 6.4 zmluvy).

1.5. Vzhľadom na skutočnosť, že súd čiastočne žalobu žalobkyne zamietol a uznesením z 09. januára 2019, č. k. 4Csp/2/2019-17 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 20. októbra 2017 zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej so žalobcom a uložil tiež zamestnávateľovi žalobkyne povinnosť zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy na základe predmetnej dohody, pričom určil, že toto neodkladné opatrenie bude trvať až do právoplatného skončenia konania o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré je vedené na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4Csp/2/2019, bolo potrebné rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia alebo o ponechaní neodkladného opatrenia v platnosti. Súd ponechal neodkladné opatrenie v platnosti, nakoľko toto sa týka zdržania sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú súd týmto rozsudkom určil za neplatnú. Žaloba bola zamietnutá iba v časti o určenie neplatnosti samotnej zmluvy o úvere, pričom nariadené neodkladné opatrenie sa nijako nedotýkalo tejto zmluvy o úvere.

1.6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“), na odvolanie žalovaného rozsudkom z 16. februára 2021 č. k. 13CoCsp/49/2020-191 potvrdil v zmysle § 387 CSP ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV. a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd na doplnenie rozhodnutia okresného súdu uviedol, že spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal). Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku. Tiež akcentoval písomné pripomienky Európskej komisie vo veci C-30/12.

2.2. Uvedenie tak významného zabezpečovacieho inštitútu, akým je dohoda o zrážkach zo mzdy, a ktorý dodávateľovi umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa vo formulárovej zmluve, hodnotí odvolací súd ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. V konaní nebolo preukázané, že zmluvná podmienka - dohoda o zrážkach zo mzdy bola dojednaná individuálne. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu. Súdu nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 4 OZ), hoci má základ v znení zákona. Aj iné právne úkony ako dohoda o zrážkach zo mzdy majú základ v zákone a môžu byť za určitých okolností vyhlásené za neplatné (kúpna zmluva, rozhodcovská doložka a iné). Z ustálenej rozhodovacej praxe súdov, pre platné uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy, sa vyžaduje presné označenie pohľadávky, ktorá má byť dohodou o zrážkach zo mzdy zabezpečená. Túto obsahovú náležitosť nie je možné nahradiť vymedzením iba právneho dôvodu, nakoľko z toho nevyplýva, do akej sumy budú dlžníkovi vykonávané zrážky zo mzdy.

2.3. Tvrdenie žalovaného, že individuálny súhlas spotrebiteľa je daný zaškrtnutím políčka „ÁNO“ k dohode o zrážkach zo mzdy, je nesprávny a jeho cieľom je obchádzanie zákona. Zo znenia ust. § 53 ods. 2 OZ jasne vyplýva, že zmluvné dojednania možno považovať za individuálne dojednané v prípade, že spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť ich znenie, ktorá podmienka nemôže byť naplnená v prípadoch tzv. štandardných zmlúv, ktoré sú spotrebiteľom odovzdávané na predpripravenom formulári iba na podpis. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy pri poskytovaní spotrebiteľských úveroch je známy z rozhodovacej praxe súdu, z ktorej vyplýva, že súhlas s dohodami je spotrebiteľmi daný bez akéhokoľvek poučenia a bez možnosti odmietnuť túto dohodu, čo potvrdila aj sama žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného (č.l. 156 spisu).

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalovaného, ktoré boli pre posúdenie veci rozhodujúce. Ratio decidendi rozsudkov odvolacieho a prvoinštančného súdu neobsahuje ani len stručnú zmienku o podstatných argumentoch žalovaného: (i) o neaplikovaných ustanoveniach § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS a § 41 OZ; (ii) o predložennom rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/5/2018, v zmysle ktorého veriteľ môže dohodu o zrážkach zo mzdy uplatniť priamo, bez súdneho rozhodnutia, čo nie je v rozpore so smernicou Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; (iii) o aktuálnej rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR k legitímnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru (6 Cdo 113/2018) a k individuálnemu dojednaniu zmluvnej podmienky so spotrebiteľom prostredníctvom zaškrtnutia políčka „súhlasím“ (3 Cdo 80/2017), čím odvolací súd rezignoval na svoju povinnosť v zmysle § 387 ods. 3 CSP. Namiesto toho odvolací súd na zdôraznenie správnosti svojho rozhodnutia poukázal na znenie právne nezáväzných písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12 (Valéria Marcinová c/a POHOTOVOSTĚ, s.r.o.). Vec sa týkala

návrhu Okresného súdu Prešov na začatie prejudiciálneho konania zo dňa 23. januára 2012, ktorý bol uznesením predsedu Súdneho dvora EÚ zo 04. októbra 2012 vymazaný z registra. Dôvodom výmazu bolo oznámenie Okresného súdu Prešov, že netrvá na svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Napriek tomu sa odvolací súd (ods. 23), ako aj súd prvej inštancie (ods. 75), vo svojich rozhodnutiach ad absurdum odvolávajú na vymazanú vec C-30/12, v ktorej sa nikdy nerozhodlo o predloženej prejudiciálnej otázke.

3.2. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a spojitosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára nevyhnutnosť ich jednotného vnímania a posudzovania. Za daných okolností nemožno konštatovať zachovanie elementárnych zákonných náležitostí podľa § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie súčasne odôvodňoval prípustnosť podanej žaloby paušálnym odkazom na nekonkretizovanú „judikatúru Európskeho súdneho dvora“ a nepublikovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. novembra 2015 sp. zn. 8 Cdo 483/2014, ktorý nie je možné vyhľadať na webovom portáli Najvyššieho súdu SR (nebol zverejnený) a ani prostredníctvom iných štandardných právnych informačných systémov (ASPI, EPI a pod.). Bez zdôvodnenia analógie v kľúčových znakoch rozhodovanej veci nemôže obstať ani strohý odkaz prvoinštančného súdu na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo 9/2012 (ods. 68), ktoré sa týkalo konania o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a diametrálne odlišných skutkových okolností.

3.3. Dovolateľ je názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil právnu otázku, či „Má veriteľ po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru nárok na zmluvný úrok z nesplatenej istiny úveru vo výške, akú by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí?“, pri ktorej riešení sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) reprezentovanej uznesením sp. zn. 5 Cdo 42/2020, publikovaným pod R 5/2021 a ZSP 1/2021 a podporne poukázal aj na skoršie rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/94/2019, 1Cdo/208/2019, 2Cdo/115/2019, 3Cdo/113/2019, 7Cdo/111/2019, 7Cdo/307/2019, 8Cdo/125/2018, ktoré boli vydané už v čase odvolacieho konania. V rámci ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je prezentovaný záver, že kumulácia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru je prípustná. Dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu však vychádza z opozitného názoru, ktorý navyše nie je explicitne vyjadrený v odôvodnení a možno ho odvodiť iba z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (ods. 53 až 57). Súd nesprávne posúdil čl. 4.6 zmluvy o úvere ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, keď súd prvej inštancie odkázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (1Co/30/2013, 6Co/190/2014, 6Co/93/2018, 20Co/107/2017, 1Co/49/2018, 21Co/145/2017), uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/98 a na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. Tieto rozhodnutia boli už v tom čase prekonané neskoršími rozhodnutiami dovolacieho súdu. Predmetná právna otázka mala byť riešená nasledovne „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“

3.4. Dovolateľ je názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil nasledujúce právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte doposiaľ neboli vyriešené (§421 ods. 1 písm. b/ CSP):

3.4.1. „Je procesne prípustná žaloba spotrebiteľa o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá bola uzavretá v súlade s § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS?“, vo vzťahu ku ktorej dovolateľ uviedol, že podľa jeho názoru možnosť určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu. Žaloba preto mala byť z dôvodu procesnej neprípustnosti [§ 137 písm. d) CSP] zamietnutá v celom rozsahu. Súd prvej inštancie (v bode 42. odôvodnenia) posúdil prípustnosť podanej žaloby v časti určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy v rozpore s § 11 ods. 4 ZoSÚ, ktorý oprávňuje spotrebiteľa domáhať sa určovacou žalobou výlučne neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Prvoinštančný súd v ods. 40 a 41 okrajovo spomenul aj § 137 písm. c) CSP a § 3 ods. 5 ZoOS, z ktorých má vyplývať naliehavý právny záujem spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky. Tieto ustanovenia v konaní nemožno aplikovať vzhľadom na znenie § 137 písm. d) CSP a žalobkyňou vymedzený predmet konania (určenie neplatnosti právnych úkonov), ktorá sa nedomáhala určenia neprijateľnosti podmienok v zmluve o úvere a ani v dohode o zrážkach zo mzdy. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola v tomto prípade dojednaná ako zmluvná podmienka v zmluve o úvere, ale ako samostatný právny úkon, legitímne uzavretý podľa § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS. Závery odvolacieho súdu sú neudržateľné, keďže prípustnosť určovacej žaloby v časti neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy

(zabezpečovacieho právneho úkonu) nemožno extenzívne odvodzovať od všeobecnej prípustnosti určenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve podľa § 53 OZ.

3.4.1.1. V tejto súvislosti sa odvolací súd dopustil argumentačného faulu, keď zjednodušene poukazoval na „iné právne úkony ako dohoda o zrážkach zo mzdy, majúce základ v zákone“, ktoré jednak nemajú charakter zabezpečovacích inštitútov a pri ktorých zákonodarcu výslovne ani nestanovil možnosť určenia ich neplatnosti, s výnimkou § 40a OZ v spojení s § 589 OZ (relatívna neplatnosť kúpnej zmluvy). Ďalším dôvodom neprípustnosti podanej žaloby je to, že rozsudok určujúci neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy nie je subjektívne záväzný medzi žalovaným a platiteľom mzdy žalobkyne, ktorý nebol stranou tohto sporu. Odhliadnuc od vydaného neodkladného opatrenia nie je určovacím rozsudkom vyriešená otázka, či žalovaný má alebo nemá právo na zrážky zo mzdy, ak dohoda už bola predložená zamestnávateľovi žalobkyne podľa § 551 ods. 2 OZ. Samotným určením neplatnosti dohody nezaniká právo veriteľa na tieto zrážky a ak by zamestnávateľ pokračoval vo výkone zrážok, právoplatný určovací rozsudok sa nestáva exekučným titulom, keďže nikoho nezaväzuje k povinnosti (neukladá veriteľovi povinnosť vrátiť inkasované zrážky alebo povinnosť zamestnávateľa zdržať sa výkonu zrážok), nepriznáva právo a ani nepostihuje majetok (§ 45 ods. 1 EP). Dovolateľ v tejto súvislosti s predmetnou právnou otázkou poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoCsp/2/2021, 16Co/227/2019 a rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/66/2018. Správne mala byť právna otázka zodpovedaná tak, že žaloba spotrebiteľa o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, uzavretej v súlade s § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS, nie je procesne prípustná.

3.4.2. K právnej otázke, či „Môže súd určiť neplatnosť celej dohody o zrážkach zo mzdy, uzavretej v súlade s § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS, z dôvodu neprijateľných podmienok obsiahnutých v súvisiacej zmluve o úvere, ak zároveň dospeje k záveru, že táto zmluva o úvere je platná a vo výroku rozsudku neurčí neprijateľnosť žiadnej jej zmluvnej podmienky?“ dovolateľ argumentoval, že považuje dohodu o zrážkach zo mzdy za platný právny úkon, ktorý zodpovedá kogentnému ustanoveniu § 5a písm. a) ZoOS. Strany uzavreli dohodu o zrážkach zo mzdy na samostatnej a od zmluvy o úvere oddelenej listine, pričom žalobkyňa bola poučená o možnosti uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy vo formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere [bod 2 písm. G)]. Zo zmluvy o úvere nevyplyva povinnosť žalobkyne uzavrieť dohodu o zrážkach zo mzdy a taká povinnosť nevyplyva ani zo žiadosti o úver. To potvrdzuje znenie zmluvy o úvere, v ktorom sa dohoda o zrážkach zo mzdy spomína iba jediný krát v čl. 4.6 ako možný (nie obligatórny alebo vyžadovaný) druh zabezpečenia úveru. Súdny vôbec nezohľadnil, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá ako samostatný zabezpečovací právny úkon (oddelene od zmluvy o úvere). Schematicky a v rozpore so skutkovým stavom ju posudzovali ako podmienku zmluvy o úvere, v intenciách § 53 OZ. Súdny arbitrárne odvodili neplatnosť celej dohody o zrážkach zo mzdy od dvoch článkov zmluvy o úvere (čl. 4.6 a 6.4), ktorú paradoxne posúdili ako platnú (v tejto časti bola žaloba zamietnutá), a to bez určenia neprijateľnosti podmienok v zmluve alebo dohode vo výrokovej časti rozsudkov.

3.4.2.1. Nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ vidí aj v tom, že odvolací súd pri prieskume platnosti dohody o zrážkach zo mzdy neuplatnil princíp preferencie výkladu právnych úkonov v prospech ich platnosti, na ktorý sa výslovne odvolával súd prvej inštancie pri zmluve o úvere (ods. 50). Tento princíp v sebe imanentne zahŕňa požiadavku aplikácie neplatnosti v čo najužšom rozsahu podľa § 41 OZ. Odhliadnuc od uvedeného je neakceptovateľné, aby súd určil neplatnosť konkrétneho právneho úkonu na základe toho, že iný právny úkon, ktorý s týmto úkonom súvisí, obsahuje neprijateľnú spotrebiteľskú podmienku. Samotnej (zneplatnenej) dohode o zrážkach zo mzdy pritom súdy nič nevytkli z obsahového, ani formálneho hľadiska. Ad absurdum zároveň uviedli, že súvisiaca zmluva o úvere je platná, žalobu o určenie jej neplatnosti zamietli a rozsudkom neurčili ani žiadnu jej zmluvnú podmienku za neprijateľnú. Správne mala byť predmetná otázka vyriešená tak, že súd nemôže určiť neplatnosť celej dohody o zrážkach zo mzdy, uzavretej v súlade s § 5a ods. 1 písm. a) ZoOS, z dôvodu neprijateľných podmienok obsiahnutých v súvisiacej zmluve o úvere, ak zároveň dospeje k záveru, že táto zmluva o úvere je platná a vo výroku rozsudku neurčí neprijateľnosť žiadnej jej zmluvnej podmienky.

3.4.3. K právnej otázke, či „Je neprijateľnou podmienkou ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom spotrebiteľ určil v zmysle § 566 ods. 2 OZ, že každá jeho splátka úveru sa bude v dohodnutom rozsahu prednostne započítavať na príslušenstvo úverovej pohľadávky a vo zvyšku na istinu, ak toto určenie spotrebiteľ urobil a svoj súhlas so zmluvnou podmienkou vyjadril zaškrtnutím políčka „ÁNO“ v príslušnej časti zmluvy, pričom mu bola daná možnosť výberu z predznačených

políček („ANO“ alebo „NIE“)?“ dovolateľ uviedol, že z dispozitívneho ustanovenia § 566 ods. 2 OZ (obdobne § 330 ods. 2 ObZ) vyplýva, že zákonom všeobecne stanovený spôsob započítavania čiastočných plnení peňažného dlhu je dlžník oprávnený modifikovať („určiť inak“) podľa vlastného uváženia. V tomto smere čl. 6.4 zmluvy o úvere obsahuje zrozumiteľné a jasné dojednanie o spôsobe započítavania splátok poberateľa úveru, ktoré žiadnym spôsobom neobchádza zákon a neprieči sa ani dobrým mravom, ako to prezentovali sudy oboch nižších inštancií v spore. Z kontextu oboch rozhodnutí je zrejmé, že výsledok sporu závisel aj od vyriešenia (v poradí tretej) právnej otázky, ktorá nebola zatiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ustálené vyriešená, s výnimkou analogicky aplikovateľného uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 80/2017, na ktoré poukazoval dovolateľ v priebehu sporu. Ústavný súd SR preskúmal závery dovolacieho súdu v identifikovanom konaní na základe ústavnej sťažnosti žalobcu, ktorej nevyhovelo, pričom v náleze sp. zn. III. ÚS 438/2018 k namietanému spôsobu dojednávania zmluvnej podmienky dokonca uviedol: „Nie je pritom rozhodujúce, či spotrebiteľ vyznačil súhlas s doložkou vedome alebo z nepozornosti.“ Nič teda nebráni(lo) tomu, aby spotrebiteľ právne relevantným spôsobom vyjadril svoju vôľu v zmluve o spotrebiteľskom úvere tak, že pri možnosti výberu z predznačených políčok „ANO“ alebo „NIE“ zaškrtnol jedno z nich. Právna otázka mala byť správne posúdená tak, že „Ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom spotrebiteľ určil v zmysle § 566 ods. 2 OZ, že každá jeho splátka úveru sa bude v dohodnutom rozsahu prednostne započítavať na príslušenstvo úverovej pohľadávky a vo zvyšku na istinu, pričom toto určenie spotrebiteľ urobil a svoj súhlas so zmluvnou podmienkou vyjadril zaškrtnutím políčka „ANO“ v príslušnej časti zmluvy, ak mu bola daná možnosť výberu z predznačených políčok („ANO“ alebo „NIE“) nie je neprijateľnou podmienkou.“

3.5. Dovolať sa navrhoval, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu v časti jeho I. výroku zmení tak, že žalobu v časti o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 20. októbra 2017 zamietne, v časti III. výroku o ponechaní neodkladného opatrenia, nariadeného uznesením okresného súdu v platnosti zmení tak, že toto neodkladné opatrenie zruší a prizná žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, trov odvolacieho a dovolacieho konania.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania okrem iného aj z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namieta nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) rozhodnutí súdov nižšej inštancie spočívajúce v nevysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami žalovaného rozhodujúcimi pre posúdenie veci. Medzi iným tvrdil, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou aktuálnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu k legitímnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru (6Cdo/113/2018) a individuálneho dojednaní zmluvnej podmienky so spotrebiteľom prostredníctvom zaškrtnutia políčka „súhlasím“ (3Cdo 80/2017), čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca.

12. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“), aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Súd má povinnosť presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP, § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadnuť na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Dovolací súd po preskúmaní spisu dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 a § 220 CSP. Odvolací súd, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa môže obmedziť vo svojom odôvodnení len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na

zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Zároveň sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie a musí sa v odôvodnení vysporiadať aj s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

14. Dovolací súd akcentuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu (aj keď táto ich vníma ako relevantné), ale je povinný dať odpoveď na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Povinnosťou súdu je vysporiadať sa dostatočne a presvedčivo s najzásadnejšou argumentáciou strany sporu podstatnou pre posúdenie sporu, k čomu však v tomto prípade nedošlo. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nespĺňa základné zákonné kritéria na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí.

15. Odvolací súd sa riadne nevenoval časti zásadných odvolacích námietok odvolateľa (teraz dovolateľa) ohľadom aktuálnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu k legitímnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru a k tomu náležiackej argumentácii žalovaného vrátane odkazu na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/113/2018. Nezaujal stanovisko ani k argumentácii dovolateľa, ktorý tiež poukazoval na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/80/2017 ohľadom individuálneho dojednaní zmluvnej podmienky so spotrebiteľom prostredníctvom zaškrtnutia políčka „súhlasím“.

16. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že pri realizácii práva vystupuje do popredia požiadavka, aby orgány pri aplikácii práva postupovali v obdobných situáciách rovnako, aby nedochádzalo k svojvôli. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

17. Medzi práva strany sporu civilného súdneho konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP odôvodniť, je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Podľa § 220 ods. 2 a 3 CSP (podobne § 393 ods. 2 a 3 CSP) v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

18. Odvolací súd však v zmysle vyššie uvedeného nepostupoval a odvolateľom (teraz dovolateľom)

uvádzanými odvolacími námietkami sa nezaoberal, a to aj napriek skutočnosti, že odpoveď na tieto námietky mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie sporu. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva konštatovanie, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav vo veci a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny názor, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Je tak zjavné, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je treba posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V danom prípade to však neplatí. Súd prvej inštancie síce nevyslovil neplatnosť zmluvy o úvere uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným, avšak podľa bodu 71. odôvodnenia svojho rozhodnutia dospel k záveru, že považuje kumuláciu úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru za neprijateľnú zmluvnú podmienku „... považuje za problematické najmä dve ustanovenia zmluvy o úvere z 20.10.2017, a to bod 4.6 zmluvy, ktorý umožňuje inkasovať žalovanému úrok z úveru po splatnosti dlhu popri úrokoch z omeškania, ako aj bod 6.4 zmluvy, ktorý umožňuje započítavať žalovanému platby žalobkyne najskôr na poplatky úrokov a až následne na istinu. Uvedené dojednania súd vyhodnotil ako neprijateľné a zároveň za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka, ako to bolo uvedené vyššie.“ Pričom ako vyplýva z bodu 79. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie na uvedenom závere založil svoje rozhodnutie vo vzťahu k určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy „Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy uzavretá so žalobkyňou síce má svoj základ v znení zákona, no v predmetnom prípade hrozilo riziko, že na základe realizácie dohody o zrážkach zo mzdy by došlo k vymoženiu plnení zo zmluvy o úvere, na ktoré veriteľ nemá nárok. V danom prípade by tak žalovaný od žalobkyne mohol prostredníctvom inštitútu dohody o zrážkach zo mzdy vymôcť plnenia v zmysle zmluvného ustanovenia bodu 4.6 zmluvy ako aj spôsobom podľa bodu 6.4 zmluvy, ktoré označil súd za neprijateľné zmluvné podmienky. Súd zdôrazňuje, že sa jedná o možnosť vymôcť uvedené plnenia žalovaným od žalobkyne, súd nekonštatuje, že sa tak aj zo strany žalovaného stalo. No už aj samotná možnosť vymôcť takéto plnenia je dostatočným dôvodom pre určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré uvedené umožňujú.“ Pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy na neprijateľnej zmluvnej podmienke medzi iným v zmysle bodu 4.6 zmluvy o úvere a možnosti žalovaného inkasovať úrok z úveru po splatnosti dlhu popri úrokoch z omeškania a odvolací súd sa s uvedeným stotožnil bez toho, aby reagoval na odvolaciu námietku odvolateľa (dovolateľa) k legitímnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru (6Cdo/113/2018), ktorá námietka bola podstatnou pre rozhodnutie sporu a vyžadovala špecifickú odpoveď práve na tento argument žalovaného, potom najvyšší súd považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za zmätočné vykazujúce znaky nedostatočného odôvodnenia. V tomto zmysle rozhodnutie odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie tak nevytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

18.1. Odvolací súd na odkaz žalovaného na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/113/2018 vôbec nereagoval. Navyše v čase rozhodnutia odvolacieho súdu (16. februára 2021) bolo ku kumulácii zmluvných úrokov a úrokov z omeškania vydané aj rozhodnutie sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo 16. júna 2020, neskôr publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 5/2021 s právnou vetou: Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Odvolací súd však v odôvodnení na uvedené vôbec nereflektoval. Treba preto prisvedčiť námietke žalovaného uvedenej v dovolaní, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nijako nevysvetlil (bližšie neodôvodnil) a nevysporiadal sa s podstatnými jeho tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ktorú povinnosť mu ukladá § 387 ods. 3 CSP. Osobitne pokiaľ sa stotožnil s opozitným právnym názorom súdu prvej inštancie vo väzbe na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ku kumulácii zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, a tak sa od nej odklonil, kedy jeho rozhodnutie musí obsahovať aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (§ 393 ods. 2 CSP).

18.2. Rovnako odvolací súd vôbec nereagoval ani na odkaz žalovaného na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 80/2017 ohľadom individuálneho dojednania zmluvnej podmienky so spotrebiteľom prostredníctvom zaškrtnutia políčka „súhlasím“.

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len stručne, ale vždy úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania - prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie (ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu) a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť (v tejto súv. por. i uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2019 sp. zn. 7Cdo 226/2017). Odvolateľ musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

20. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k odvolacím námietkam žalovaného žiadne stanovisko, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a záver dovolacieho súdu je taký, že v danom prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami žalovaného, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené je dovolanie žalovaného nielen prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

22. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami, resp. správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Na základe uvedeného dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP). Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti (nepreskúmateľnosť rozhodnutia) ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.